

Brusel 28. listopadu 2024
(OR. en)

16343/24

LIMITE

JAI 1782

POZNÁMKA K BODU „A“

Odesílatel: Generální sekretariát Rady

Příjemce: Rada

Č. předchozího
dokumentu: 15932/24, 16319/24

Předmět: Strategické směry pro legislativní a operativní plánování v rámci prostoru
svobody, bezpečnosti a práva
– schválení

1. Dne 27. listopadu 2024 se Výbor stálých zástupců dohodl na návrhu strategických směrů pro legislativní a operativní plánování v rámci prostoru svobody, bezpečnosti a práva ve znění uvedeném v příloze.
2. Rada pro spravedlnost a vnitřní věci se vyzývá, aby tyto strategické směry na zasedání konaném dne 12. prosince 2024 schválila.

NÁVRH STRATEGICKÝCH SMĚRŮ

pro legislativní a operativní plánování v rámci prostoru svobody, bezpečnosti a práva

Strategické směry stanovené ve Smlouvě jsou důležitým nástrojem pro určování směru politiky EU v prostoru svobody, bezpečnosti a práva.

V nové strategické agendě jsou poskytnuty pokyny a orgány EU se vyzývají, aby během příštího legislativního cyklu překročily k provádění těchto priorit v praxi a respektovaly přitom institucionální rovnováhu pravomocí stanovenou ve Smlouvách a zásady svěřené pravomocí, subsidiarity a proporcionality.

Jak se uvádí v článku 2 Smlouvy o EU, Evropská unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin. Dodržování zásad právního státu, základních práv zakotvených v Listině základních práv a demokratických hodnot, jakož i dodržování judikatury Soudního dvora bude i nadále hlavní zásadou fungování prostoru svobody, bezpečnosti a práva.

Evropská unie tvoří prostor svobody, bezpečnosti a práva při respektování základních práv a různých právních systémů a tradic členských států. Takový prostor zahrnuje absenci kontrol na vnitřních hranicích, jakož i společnou politiku v oblasti azylu, přistěhovalectví a ochrany vnějších hranic založenou na zásadě solidarity a spravedlivého rozdělení odpovědnosti mezi členskými státy, a to včetně finančních dopadů. Usiluje o zajištění vysoké úrovně bezpečnosti prostřednictvím opatření pro předcházení závažné a organizované trestné činnosti, rasismu a xenofobii, jakož i terorismu, radikalizaci a násilnému extremismu a pro boj proti nim, včetně posílení přeshraniční spolupráce v oblasti prosazování práva a justiční spolupráce, aniž by tím byl dotčen výkon odpovědnosti členských států, pokud jde o udržování veřejného pořádku, a zejména při respektování jejich odpovědnosti za ochranu vnitřní bezpečnosti.

V této souvislosti se bude práce v prostoru svobody, bezpečnosti a práva během nadcházejících let řídit těmito strategickými směry pro legislativní a operativní plánování:

1. V posledním legislativním období bylo pro rozvoj politik, jež zajišťují fungování prostoru svobody, bezpečnosti a práva, učiněno hodně. Úsilí by se nyní mělo zaměřit především na soudržné a účinné provádění přijatých právních předpisů a již zavedených politických opatření, a to za plné spolupráce všech příslušných zúčastněných stran a při zachování vysoké úrovně vzájemné důvěry. Zároveň si EU zachová vizi pro budoucnost s cílem řešit přetrvávající a budoucí výzvy a zajistit připravenost EU a její schopnost přizpůsobit se dnešní i budoucí realitě: rychle se vyvíjejícímu geopolitickému, bezpečnostnímu, migračnímu, technologickému a hospodářskému prostředí.
2. Klíčové bude zajistit, aby se provádění, budoucí ambice a zvýšené povinnosti členských států opíraly o finanční prostředky EU. Jak se uvádí ve Strategické agendě na období 2024–2029 a aniž by byla předjímana budoucí jednání, tyto priority budou muset být plně a řádně zohledněny i v příštím víceletém finančním rámci Unie, aby bylo zajištěno, že rozpočet EU bude připraven na budoucnost a evropské výzvy budou řešeny na evropské úrovni.
3. Je třeba zdůraznit význam volného pohybu osob, jenž je jednou ze čtyř svobod. Dobře fungující schengenský prostor je záležitostí společného zájmu a veškerá opatření v rámci něj se zaměří na svobodu a bezpečnost našich občanů. EU zaručí vysokou úroveň bezpečnosti, zejména prostřednictvím kontrol na vnějších hranicích, ale i prostřednictvím spolupráce orgánů členských států odpovědných za bezpečnost a migraci. Je třeba připomenout význam řádného fungování schengenského prostoru v souladu s revidovaným Schengenským hraničním kodexem. Znovuzavedení kontrol na vnitřních hranicích zůstává dočasným krajním opatřením, které je nezbytné a přiměřené zjištěné hrozbě a poskytuje členským státům prostor pro ochranu vnitřní bezpečnosti v souladu se schengenským *acquis*.

4. V zájmu zajištění účinného a účelného fungování prostoru bez kontrol na vnitřních hranicích, jakož i jeho jednoty a soudržnosti jakožto základního prvku prostoru svobody, bezpečnosti a práva by měla Rada v úzké spolupráci s ostatními orgány a příslušnými agenturami i nadále posilovat správu schengenského prostoru, jakož i rozvoj a provádění jeho regulačního rámce, přičemž je třeba plně zohlednit protokoly v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí a úlohu schengenské rady, se zvláštním postavením zemí přidružených k Schengenu. Kromě toho je nezbytné zaměřit se na strategičtější diskuse, včetně operativních opatření navazujících na zjištěné nedostatky.
5. Evropská integrovaná správa hranic má mimořádný význam pro zajištění plně funkčního schengenského prostoru, mimo jiné tím, že omezuje nedovolené překračování hranic a neoprávněný pohyb mezi členskými státy, bojuje proti zneužívání a předchází mu. O tom, kdo vstupuje do Evropy, rozhodují členské státy, ne převaděči nebo nepřátelští vnější aktéři, a Unie musí mobilizovat všechny nástroje, které má k dispozici, aby podpořila členské státy v jejich primární odpovědnosti za ochranu vnějších hranic a zajištění bezpečnosti. Za tímto účelem je zásadní řídit a dále zlepšovat jeden z nejmodernějších a nejúčinnějších systémů správy hranic na vnějších hranicích na světě. Je třeba dosáhnout pokroku při vypracování společných minimálních norem pro ostrahu hranic.
6. Interoperabilita podporuje vzájemnou výměnu informací a rovněž významně přispívá k prevenci, odhalování, vyšetřování a stíhání terorismu a závažné trestné činnosti. Evropská unie je i nadále odhodlána řídit a dále zlepšovat systémy správy vnějších hranic, jakož i decentralizované systémy pro výměnu informací v oblasti prosazování práva, jež budou ještě posíleny díky postupnému zprovoznění různých složek plně interoperabilní architektury IT v souladu se základními právy, a zejména s ochranou osobních údajů.

7. Strategičtější využívání vízové politiky Unie zároveň přispěje k odolnosti schengenského prostoru, zejména s cílem předcházet zneužívání vízového režimu EU, jakož i odpovídajícím způsobem využívat vlivu EU ve vztahu k třetím zemím. Za tímto účelem by měla být vypracována nová Strategie EU v oblasti vízové politiky a Komise se vyzývá, aby při jejím vypracovávání úzce spolupracovala s členskými státy.
8. Evropská unie musí být i nadále odhodlána narušovat operační model obchodníků s lidmi a převaděčských sítí a řešit výzvy s nimi spojené, jakož i základní příčiny nelegální migrace, aby se zabránilo tomu, aby se lidé vydávali na nebezpečnou cestu. Za tímto účelem bude Evropská unie i nadále v rámci preventivního přístupu ostražitá ohledně všech migračních tras do Evropské unie i z ní. Bude i nadále rozvíjet ambiciózní a trvalá komplexní partnerství se zeměmi původu a tranzitu vzájemně prospěšným způsobem, včetně partnerství v oblasti bezpečnosti a přeshraniční spolupráce s našimi sousedy a se zeměmi po celém světě, která budou zahrnovat boj proti převaděčství migrantů, jakož i legální cesty v souladu s vnitrostátními pravomocemi a vzájemnými potřebami třetích zemí a členských států. Komise se vyzývá, aby konzultovala s Radou a členskými státy různé představy ohledně strategické optimalizace, rozvoje a provádění takových partnerství.
9. Současně budou v souladu s mezinárodním právem posouzeny nové způsoby, jak předcházet nelegální migraci a bojovat proti ní, a zároveň zajistit udržitelná řešení, aniž by docházelo ke vzniku nových migračních tras nebo dalšího tlaku. Je třeba navrhnout a vyvinout společné úsilí s Mezinárodní organizací pro migraci, Úřadem vysokého komisaře OSN pro uprchlíky a dalšími příslušnými zúčastněnými stranami vycházející z přístupu založeného na trasách s cílem posílit reakce na smíšené pohyby a zajistit zavedení účinných vnitrostátních azylových a migračních systémů v rámci přístupu zaměřeného na celou migrační trasu. Komise se vyzývá, aby v těchto otázkách aktivně spolupracovala s členskými státy s cílem usnadnit jejich provádění a případně navrhnout iniciativy.

10. Tváří v tvář novým druhům hrozeb, jako je účelové využívání migrantů, a nepřátelským aktérům na vnějších hranicích EU musí být členské státy schopny proti těmto činnostem účinně bojovat a zaručit stabilitu a bezpečnost Unie. Unie proto nalezne společná řešení pro posílení právního rámce EU pro řešení těchto hrozeb a bezpečnostních výzev, jež mají dopad na azyl a správu hranic. Evropská unie je rozhodnuta bojovat proti hybridním útokům, jež na jejich vnějších hranicích zahájilo Rusko a Bělorusko. Tyto země ani žádná jiná nepřátelská třetí země nemohou zneužívat naše hodnoty včetně práva na azyl a oslabovat naše demokracie.
11. Vzhledem k novému legislativnímu rámci v oblasti azylu, migrace a schengenského prostoru se začátek legislativního cyklu 2024–2029 bude rovněž vyznačovat zaměřením na účinné provádění přijatých právních předpisů EU, zejména reformovaného společného evropského azylového systému a revidovaného schengenského *acquis*, jakož i na uplatňování stávajících právních předpisů. Současně musí Evropská unie a její členské státy zajistit, aby osoby, které nemají právo pobytu, byly skutečně navraceny. Za tímto účelem bude vypracován a uplatňován asertivnější a komplexnější přístup k navracení, a to urychlenou modernizací našeho právního rámce a našich kapacit v kombinaci s využitím vnitřních a vnějších nástrojů, které máme k dispozici. Úspěšná návratová politika je základním pilířem komplexního a důvěryhodného azylového a migračního systému EU.
12. Veškerá nová opatření k řešení migračních výzev musí být vypracována a prováděna v plném souladu s platným právem EU a Listinou základních práv, včetně zásady nenavracení, jakož i s mezinárodními právními závazky, a musí respektovat odpovědnost členských států, pokud jde o udržování veřejného pořádku a ochranu vnitřní bezpečnosti v souladu se Smlouvami.

13. Zásadní význam pro účinné předcházení nelegální migraci má dobře řízený migrační systém. Za tímto účelem by mělo být, při plném respektování vnitrostátních pravomocí, i nadále vyvíjeno úsilí o bezpečné a legální cesty, které jsou klíčové pro legální a řádnou migraci.
14. Evropská unie je i nadále odhodlána podporovat osoby přecházející do Evropské unie před válečnou agresí Ruska vůči Ukrajině a je připravena zajistit nezbytnou právní jistotu, aby bylo možné situaci nadále zvládat tak dlouho, jak bude třeba. V této souvislosti EU v duchu solidarity zohlední potřeby ochrany, situaci v jednotlivých členských státech a jejich kapacity.
15. Závažná a organizovaná trestná činnost včetně nedovoleného obchodování s drogami narušuje fungování prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Ohrožuje bezpečnost občanů a narušuje právní stát. Politické iniciativy by měly přinést posun perspektivy s tím, že úsilí v boji proti organizované trestné činnosti by se mělo řídit legitimním zájmem obětí a společnosti na ochraně před trestnou činností. V zájmu účinného boje proti závažné a organizované trestné činnosti je důležité připravit zločinecké skupiny o zdroje, narušit nezákonné finanční toky a bojovat proti trestné činnosti ve věznicích. Měli bychom zvýšit odolnost společnosti vůči organizované trestné činnosti tím, že budeme podporovat partnerství veřejného a soukromého sektoru, jako je Evropská aliance přístavů, s cílem zvýšit odolnost logistických center. Kromě toho bychom měli podporovat správní přístup, a zejména zabránit pronikání do legální ekonomiky a bránit náboru nezletilých osob a osob ve zranitelném postavení zločineckými organizacemi. Umožnit donucovacím orgánům účinně využívat v souladu se základními právy umělou inteligenci, a to i pro analýzu velkého objemu údajů, by pro předcházení trestné činnosti a boj proti ní by mohlo být přínosné a tato možnost by měla být dále zvážena. Kromě toho je nezbytné, aby evropská multidisciplinární platforma pro boj proti hrozbám vyplývajícím z trestné činnosti (EMPACT) zůstala základním kamenem operativní činnosti EU v boji proti organizované trestné činnosti a aby jí byly poskytovány zdroje. Nedílnou součástí úsilí EU v boji proti trestné činnosti by měly být strategie a nástroje pro předcházení trestné činnosti, jako je Evropská síť pro předcházení trestné činnosti (EUCPN) a Evropská síť pro správní přístup (ENAA).

16. Zvláštní pozornost by měla být věnována boji proti korupci a podpoře integrity jako součástí celkového přístupu EU, který zahrnuje opatření sahající od prevence a analýzy až po potlačování korupce, se zaměřením na posílení transparentnosti a integrity orgánů EU a členských států, a to jak ve veřejném, tak v soukromém sektoru.
17. Europol a Eurojust budou i nadále hrát klíčovou úlohu v boji proti přeshraniční organizované trestné činnosti tím, že přispívají k zajištění podpory pro všechny příslušné justiční a donucovací orgány při jejich činnosti. Vzhledem k tomu, že důsledky aktivit zločineckých organizací a trestné činnosti daleko přesahují hranice EU, je nezbytné dále zlepšit spolupráci v oblasti prosazování práva a justiční spolupráci se třetími zeměmi na úrovni EU a členských států.
18. Pro zmírnění potenciálních dopadů nevyprovokované a neodůvodněné válečné agrese Ruska vůči Ukrajině na vnitřní bezpečnost se jako užitečný ukázal být strukturovaný dialog o vnitřní bezpečnosti mezi EU a Ukrajinou a opatření, jež byla zavedena, by měla pokračovat.
19. Boj proti trestné činnosti online i offline je ústředním prvkem ochrany vnitřní bezpečnosti EU a vedl k řadě rozsudků Soudního dvora. V tomto ohledu by výsledek práce Skupiny na vysoké úrovni pro přístup k údajům pro účely účinného prosazování práva a její doporučení měly být základem pro budoucí politické a praktické směřování evropské vize účinného přístupu k údajům pro účely prosazování práva. Za tímto účelem se Komise vyzývá, aby vypracovala plán provádění doporučení.

20. Evropská unie zaujme důraznější přístup k předcházení terorismu, radikalizaci, dezinformacím, násilnému extremismu a antidemokratickým tendencím online i offline a k boji proti nim a bude prosazovat své společné hodnoty a evropský způsob života. Budeme i nadále bojovat proti financování terorismu ve všech jeho podobách a budeme usilovat o omezení přístupu k finančním zdrojům a posílení výměny informací. Abychom náš důrazný přístup podpořili, je vhodné vypracovat novou protiteroristickou agendu zahrnující komplexní škálu politik a opatření určených k řešení nových a přetrvávajících výzev a k posílení kolektivní bezpečnosti a odolnosti EU. Zvláštní pozornost by měla být věnována obětem terorismu. Kromě toho bude Evropská unie podporovat spolupráci mezi členskými státy a rovněž mezinárodní spolupráci v této oblasti. Klíčový význam bude mít řešení hybridních hrozeb ze strany vnějších aktérů, zahraniční manipulace s informacemi a vměšování a boj proti dezinformacím, zavádějícím informacím a všem formám nenávisti.
21. Evropská unie bude podporovat členské státy v jejich úsilí bojovat proti rasismu a antisemitismu a podporovat židovský život.
22. V posledních letech čelí Evropská unie rostoucímu počtu výzev vyplývajících z meziodvětvových a přeshraničních krizí, ale také z rozsáhlých přírodních katastrof a katastrof způsobených člověkem, jakož i konfliktů, které se vyvíjejí v blízkosti jejich vnějších hranic. Mnohé z těchto výzev byly a budou dále prohlubovány změnou klimatu a vývojem bezpečnostní situace v Evropě i na celém světě. Proto by měly být přijaty iniciativy v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí s cílem přispět k posílení připravenosti a reakce na krize na úrovni EU v rámci přístupu zohledňujícího všechna rizika a celou společnost, a to v souladu se zásadou subsidiarity a při plném respektování pravomocí členských států. Tyto iniciativy by se měly shodovat v dalším posilování civilní ochrany s cílem zvýšit bezpečnost našich občanů před přírodními a člověkem způsobenými katastrofami. K dosažení vyšší úrovně odolnosti je nezbytná užší spolupráce, výměna osvědčených postupů a zdrojů jak na úrovni EU, tak v rámci členských států.

23. Orgány EU a členské státy nesou společnou odpovědnost za prosazování a ochranu právního státu v rámci práva EU, což je základní předpoklad účinného úsilí o řešení výzev, jimž Unie čelí, a to i v prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Zavazujeme se proto ke společnému úsilí o dodržování zásad právního státu v rámci EU prostřednictvím všech dostupných nástrojů v souladu se Smlouvami.
24. Kromě pravidelného dialogu Rady o právním státu v rámci Rady pro obecné záležitosti, a aniž je dotčena její horizontální úloha a odpovědnost, budou ministři spravedlnosti i nadále vést konkrétní tematické diskuse o otázkách souvisejících s právním státem, které spadají do působnosti jejich odborných znalostí a které jsou zdůrazněny ve výroční zprávě Komise o právním státu. Tyto diskuse doplňují každoroční dialog Rady o právním státu a napomáhají ke sdílení osvědčených postupů a k vymezení otázek, které si podle potřeby a v souladu se Smlouvami zaslouhují pozornost a vyžadují opatření, mimo jiné s cílem zajistit, aby se v rámci justičních systémů uplatňoval přístup ke spravedlnosti před nezávislými soudy, právní jistota a přístup zaměřený na člověka. Tím dojde k posílení vzájemné důvěry, která je základem pro rozvoj politik v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí, které se opírají o zásadu vzájemného uznávání.
25. Kromě zajištění dodržování zásad právního státu je klíčové prosazovat a zajišťovat dodržování Listiny základních práv ve všech příslušných oblastech činnosti. V rámci politik v oblasti spravedlnosti by se proto měla navrhovat a provádět opatření na ochranu základních práv, včetně práva na rovnost a nediskriminaci, přičemž by se měly zohlednit příslušné odborné znalosti a práce Agentury pro základní práva.

26. Zásadním cílem v prostoru svobody, bezpečnosti a práva v rámci EU je justiční spolupráce. Řádné fungování prostoru práva má prvořadý význam a vzájemné uznávání rozsudků a soudních rozhodnutí v celé EU založené na vzájemné důvěře ve vnitrostátní systémy zůstává základním předpokladem v oblasti justiční spolupráce a v konečném důsledku slouží ochraně základních práv. Klíčovou zásadou, která se vztahuje na všechny právní předpisy v oblasti spravedlnosti, je zároveň dodržování různých právních systémů a tradic členských států.
27. Na podporu tohoto úsilí a při plném respektování pravomocí členských států, pokud jde o organizaci jejich justičních systémů, by se strategie pro e-justici na období 2024–2028 měla řídit probíhající digitální transformací v oblasti spravedlnosti v celé Evropské unii. Současně je třeba s přihlédnutím k aktu o umělé inteligenci přistoupit ke společné reflexi ohledně využívání umělé inteligence v oblasti justice.
28. Vlivem digitalizace dochází k transformaci oblasti spravedlnosti a justiční spolupráci prostřednictvím zavádění technologií do právního systému. Cílem probíhajícího digitálního vývoje by mělo být zlepšení přístupu ke spravedlnosti, zvyšování efektivnosti a účinnosti justičního systému, podpora odborníků v oblasti justice při jejich práci a užší propojení s občany, což bude v konečném důsledku znamenat poskytování lepších služeb v oblasti spravedlnosti pro všechny. V tomto ohledu má využívání umělé inteligence v justičních systémech obrovský potenciál pro další usnadňování a zlepšování přístupu ke spravedlnosti pro všechny v celé EU. Nástroje umělé inteligence je však třeba používat obezřetně, v souladu s přístupem založeným na základních právech a rizikových faktorech. Je rovněž nutné zajistit, aby uživatelé nebyli nadměrně zatěžováni. Je třeba zajistit, aby umělá inteligence byla vyvíjena a používána způsobem, který je inkluzivní, udržitelný, respektující soukromí a zaměřený na člověka. Využívání nástrojů AI může podpořit rozhodovací pravomoci soudců, ale nemělo by je nahrazovat, neboť konečné rozhodnutí musí i nadále přijímat člověk.
29. V tomto ohledu má klíčový význam pro zajištění práv jednotlivců ochrana údajů, mimo jiné podporou dozorových orgánů na úrovni EU i na vnitrostátní úrovni.

30. Je nezbytné, aby se orgány EU zapojily do strukturované a komplexní společné reflexe o všech aspektech trestního a občanského práva EU, včetně posílení vnitřní soudržnosti v těchto oblastech a jejich souladu s úzce souvisejícími nástroji. Úsilí by se mělo zaměřit především na plné provádění stávajícího *acquis* a nové iniciativy by měly být založeny na důkazech, které jasně prokazují jejich přidanou hodnotu.
31. Dlouhodobá a prohloubená spolupráce v oblasti občanského práva s komplexním souborem právních nástrojů činí z EU jedinečný společný právní prostor. Dobře fungující právní prostor, včetně silného a účinného právního rámce a spravedlivých a spolehlivých řízení, je klíčovým přínosem EU při ochraně práv jednotlivců a zajišťování konkurenceschopnosti. Usnadnění přístupu ke spravedlnosti, se zvláštním důrazem na nejzranitelnější osoby, vyžaduje neustálé úsilí.
32. Pro zajištění hospodářského růstu a prosperity má zásadní význam podpora hospodářské konkurenceschopnosti, posílení unie kapitálových trhů a příspěvek k rozvoji příznivého podnikatelského prostředí pro podniky působící v EU. V tomto ohledu je klíčovou hnací silou justiční spolupráce v občanských věcech. Je třeba zlepšit právní jistotu a předvídatelné právní prostředí a zajistit lepší přístup k informacím. Prioritou by mělo být rovněž správné a účinné provádění a prosazování stávajících právních předpisů Unie a důkladné hodnocení jejich uplatňování a fungování, a to i s ohledem na hledisko konkurenceschopnosti. Veškeré nové legislativní iniciativy musí být založeny na důkazech o jasné přidané hodnotě a praktických potřebách občanů a podniků, mimo jiné snížením administrativní zátěže podniků a zjednodušením příslušného právního rámce.

33. V oblasti trestního práva EU by prioritou měla zůstat soudní reakce na organizovanou a obzvláště závažnou trestnou činnost, včetně boje proti korupci. Stejně tak je třeba i nadále věnovat zvláštní pozornost boji proti trestným činům z nenávisti a nenávistným verbálním projevům, podpoře a ochraně obětí trestných činů a další práci na uchovávání údajů. Zvláštní důraz by měl být kladen na zlepšení účinnosti nástrojů vzájemného uznávání – včetně evropského vyšetřovacího příkazu a nástrojů týkajících se příkazů k zajištění a konfiskaci. K dosažení těchto cílů by budoucí iniciativy, je-li to relevantní a nezbytné, měly vycházet z výsledků strukturovaných a komplexních úvah, z práce skupiny na vysoké úrovni pro přístup k údajům, z kol vzájemných hodnocení a posouzení dopadů. Rada bude ve spolupráci s ostatními orgány EU pokračovat v probíhajících úvahách o budoucnosti trestního práva EU.
34. Organizovaná trestná činnost se týká celého řetězce trestního soudnictví. V zájmu boje proti zločineckým sítím a jejich obchodním modelům v celé EU i mimo ni musí příslušné orgány rovněž posílit svou spolupráci, aby zajistily vhodná následná opatření. Vzhledem k tomu, že většina nejnebezpečnějších zločineckých sítí má rovněž dosah, který přesahuje hranice EU, justiční spolupráce se třetími zeměmi má zásadní význam pro usnadnění trestního stíhání a postavení členů zločineckých sítí před soud.
35. Členské státy a Komise budou i nadále podporovat Evropskou soudní síť pro občanské a obchodní věci a Evropskou justiční síť pro trestní věci, jakož i další příslušné sítě zaměřené na prohloubení justiční spolupráce, a budou dále analyzovat, jak tyto sítě co nejlépe využít.
36. V měnícím se globálním politickém prostředí má klíčový význam soudržný vnější rozměr prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Za tímto účelem by EU měla pokračovat ve svém úsilí o prohloubení justiční spolupráce se třetími zeměmi v občanských i trestních věcech.

37. Nevyprovokovaná a neodůvodněná válečná agrese Ruska vůči Ukrajině zdůraznila potřebu účinných právních a operativních reakcí v boji proti beztrestnosti, pokud jde o zločin agrese a další nejzávažnější trestné činy podle mezinárodního práva. EU se proto bude i nadále angažovat v podpoře koordinace a spolupráce mezi všemi příslušnými orgány na mezinárodní a vnitrostátní úrovni s cílem zajistit plnou odpovědnost osob odpovědných za nejzávažnější mezinárodní zločiny prostřednictvím úspěšného vyšetřování a stíhání těchto zločinů.
38. Agentury EU v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí hrají při dosahování cílů stanovených ve strategických směrech klíčovou úlohu. Pro posílení podpory, kterou poskytují členským státům, musí být plně funkční a účinné, aby mohly plnit své příslušné úkoly, a to tak, že budou doplňovat činnosti a výsady orgánů členských států, ale nikoli je nahrazovat, a to i v rámci vnějšího rozměru. Jakákoli budoucí revize jejich mandátů by měla plně respektovat podpůrnou úlohu svěřenou agenturám, měla by být v souladu se zjištěnými potřebami v praxi a posuzovat proveditelnost případných nových úkolů. Úřad evropského veřejného žalobce jako nezávislý orgán Evropské unie musí být rovněž plně funkční a účinný, aby chránil finanční zájmy Evropské unie v souladu se Smlouvami. Je třeba usilovat o posílení užší spolupráce mezi agenturami, institucemi a členskými státy a zajistit, aby jejich odborné znalosti byly zohledňovány již v raných fázích tvorby politik.

39. Řádné institucionální pracovní metody budou mít zásadní význam pro zajištění účinnosti legislativního procesu a pro podporu strategických směrů pro legislativní a operativní plánování v prostoru svobody, bezpečnosti a práva pro nadcházející roky. Za tímto účelem a při plném respektování výsad orgánů EU:

- se orgány EU vyzývají, aby věnovaly zvláštní pozornost soudržnosti a konzistentnosti budoucích iniciativ v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí ve všech fázích legislativního procesu;
- je nezbytné, aby legislativní iniciativy mimo oblast spravedlnosti a vnitřních věcí, které mají významný dopad na vnitřní bezpečnost nebo využívají koncepce nebo ovlivňují nástroje týkající se především spolupráce v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí, byly předmětem posílené koordinace již v přípravné fázi;
- je nezbytné, aby všechny nové legislativní návrhy a iniciativy v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí byly podloženy důkazy, smysluplnými posouzeními dopadů, dokládaly jejich přidanou hodnotu a zohledňovaly subsidiaritu, proporcionalitu a dopady na různé právní systémy a tradice členských států a také finanční dopady na vnitrostátní úrovni. Je třeba výslovně zohlednit zásadu, že národní bezpečnost zůstává výhradní odpovědností každého členského státu. Je třeba přijmout další opatření k zajištění toho, aby byl důkladně posouzen dopad na vnitřní bezpečnost, zejména na donucovací a justiční orgány a na základní práva občanů a zranitelných osob, a bude třeba pokračujícího úsilí, aby bylo zajištěno, že bezpečnost a dodržování základních práv budou řádně zakotveny v různých politikách EU, čímž se zaručí, že tyto cíle budou komplexně podporovány jako nedílná součást všech politických iniciativ v oblasti svobody, bezpečnosti a práva;

- s cílem zajistit, aby legislativní návrhy respektovaly systém rozdělení pravomocí stanovený ve Smlouvách, a tudíž aby byla v legislativním procesu plně zohledněna specifika oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí, by všechny orgány měly zajistit uplatňování vhodných právních základů;
- zásadní význam bude mít zachování a posílení soudržnosti a souladu různých oblastí politiky v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí při současném zachování uskutečnění prostoru svobody, bezpečnosti a práva, jeho jednoty, jakož i soudržnosti schengenského *acquis*, případně v úzké spolupráci se zeměmi přidruženými k Schengenu.

*

Orgány EU a členské státy se vyzývají, aby na legislativní a operativní úrovni zajistily činnost navazující na tyto směry.